

een tijd van eenzame studie. Hij beschouwt de universiteit als leverancier van de bouwstenen voor een later leven, niet van de waarheid, want die is alleen te vinden in het praktische leven. Zo lijkt Allard Pierson zijn studietijd voornamelijk als een noodzakelijk intermezzo te hebben gezien. Dit moest een zo kort mogelijk intermezzo zijn. Een veelvuldige voorkomende frase in zijn brieven is dan ook dat hij 'geen tijd' heeft om nog meer te schrijven. Zowel zijn vader als hoogleraren manen de student tot een lager studietempo.¹⁵

Theologie- en rechtenstudenten dienden voor hun theologiestudie eerst hun kandidaatsexamen in de letteren af te leggen, alsmede een klein-mathesisexamen. In Utrecht werden de colleges wiskunde gegeven door de wis- en natuurkundige en metereoloog Ch.H.D. Buys Ballot. In een terugblik op zijn studentenleven vertelt A.W. Bronsveld dat de meeste theologen na het examen passer, lineaal en logaritmetafel lieten voor wat ze waren.¹⁶ Pierson deed zijn klein-mathesis op 14 december 1849, in juni 1850 behaalde hij het propedeutisch examen, net als alle andere examens met een 'eerste graad'.¹⁷ Allard Pierson wil snel naar de theologie toe. Toch vindt hij, zoals we nog zullen zien, niet in de theologische faculteit, maar in de letterenfakulteit bij Opzoomer, de vorming die zijn leven bepaalt.

Studentikoos is de student Pierson niet geweest. Het meest studentikoze is wel dat hij tijdens een college van de dogmaticus Vinke vlak onder de neus van de hoogleraar een brief schrijft aan zijn geliefde Lina Gildemeester. Hij noteert dat hij van tijd tot tijd 'heel geleerd de blik naar hem op(richt), die dan moet getuigen hoe diep ik gevoel al het gewicht, en de waarheid der dingen die hij vertelt'.¹⁸

Er is vanzelfsprekend niet alleen het studeren, maar er zijn ook de gewone bezigheden en beslommeringen. In september 1849 verhuist hij van Amsterdam naar Utrecht, naar de Pottenstraat, waar hij 'ten huize van Lington, koffermaker' op kamers woont.¹⁹ Twee jaar daarna ver-

huist hij naar de Voorstraat en woont op kamers bij juffrouw Koch, 'een oud mensch, maar een rechte babbel'. Zij 'kookt werkelijk delicient'.²⁰ Ook van de inrichting van zijn kamer weten we iets uit de brieven. Van geld van zijn grootvader koopt Pierson een nieuwe stoel – hij moet iets bijleggen – die bij een tafeltje staat dat hij van Pauline kreeg, 'hetgeen ijsselijk prettig werkt'.²¹ Pauline schenkt hem ook een portret van De Clerq, dat op zijn kamer hangt.²² Ook van haar kreeg hij een sigarenkoker, en hij schrijft haar dat hij met een sigaar daaruit op de canapé een briefje van haar ligt te lezen.²³

Op zondag ging Allard naar de kerk, in Utrecht (bij de predikanten Chavannes, Van Rijn, Van Hoogstraten of bij professor Vinke) of in Elden als hij logeerde bij zijn zuster Bet (Johanna Elizabeth, 1830-1913) die met ds. N.H. de Graaf was getrouwd, of tijdens logeerpartijtjes bij ds. O.G. Heldring in Hemmen. Hij is niet zelden ontevreden over de prediking. Ds. J.F. van Hoogstraten, die weerklank vond bij Réveilmensen, houdt een 'nagal magere preek',²⁴ over een dienst onder leiding van C. Busken Huet zegt hij: 't Was nogal min (...) Niet eens mooi vond ik het wat uiterlijke welsprekendheid betreft';²⁵ bij Vinke in de Dom was het 'naar', maar omdat er veel en mooi werd gezongen had hij daar geen last van.²⁶

Verder zijn er de kleine alledaagse dingen. Zorgen om de vuile en schone was: schone boorden zijn op,²⁷ zakdoeken gearriveerd,²⁸ een broek is in Amsterdam achtergebleven. Aan Pauline vraagt hij dus of ze zijn '*beste pantalon* die ik op mijn kamer liet liggen en waar van de rechterzak een knoopje af is' wil zenden.²⁹ Hij wordt ingeënt tegen pokken, een teken ervan dat de vaccinatie door de Piersons was aanvaard.³⁰ De brieven spreken van kwaaltjes – hoofdpijn, hoestbuien en blaren waardoor hij geen pen kan vasthouden.³¹ Hij leeft mee met ziekte en kwalen thuis,³² en met 'de lieve Lientje' die ziek is.³³

Een Sinterklaascadeautje voor Pauline geeft